

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MANİSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SU
VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ**

2017 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	14
8.	EKLER.....	26

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	1
Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	2
Tablo 3: 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı Muhasebe/İlgili Birimler Yatırım Verileri .	6
Tablo 4: 31.12.2017 tarihli Bilançoda Yer Alan Taşınmazlar	9

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Manisa Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresinde mali iş ve işlemler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen tahakkuk esaslı muhasebe sistemine uygun olarak düzenlenmekte ve uygulamalar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi'nde 2017 yılı bütçe giderleri 395.588.949,18 TL olarak gerçekleşmiş olup, ekonomik sınıflandırmaya göre ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu				
Hesap Kodu/Ekonomik Sınıflandırma	Giderin Türü	2015 TL	2016 TL	2017 TL
830/1	Personel Giderleri	19.470.455,59	24.703.201,90	26.733.520,11
830/2	SGK Devlet Primi Giderleri	3.394.118,51	3.857.704,91	4.246.700,40
830/3	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	108.368.389,02	160.485.588,62	157.737.983,31
830/4	Faiz Giderleri	429.397,86	2.618.538,32	8.180.550,14
830/5	Cari Transferler	1.259.649,07	1.059.008,98	1.712.349,00
830/6	Sermaye Giderleri	36.787.962,60	139.884.868,68	196.977.846,22
830/7	Sermaye Transferleri	7.800.286,84	0,00	0,00
830/8	Borç Verme	0,00	40.000.000,00	0,00
830/9	Yedek Ödenekler	-	-	-
830	Bütçe Giderleri Hesabı	177.510.259,49	372.608.911,41	395.588.949,18

2017 yılı bütçe gelirleri ise 283.363.941,78 TL net tahsilat olarak gerçekleşmiş olup, ekonomik sınıflandırmaya göre ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Hesap Kodu/Ekonomik Sınıflandırma	Gelirin Türü	2015 TL	2016 TL	2017 TL
800/3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	145.172.339,45	184.969.930,43	205.116.396,11
800/4	Alınan Bağış ve Yardımlar	165.961,18	135,00	0,00
800/5	Diğer Gelirler	48.632.948,71	59.533.303,48	68.371.528,30
800/6	Sermaye Gelirleri	3.609.482,67	4.190.804,17	0,00
800/8	Alacaklardan Tahsilatlar	0,00	0,00	10.000.000,00
800	Bütçe Gelirleri Hesabı	197.580.732,01	248.694.173,08	283.487.924,41
	Red ve İadeler (-)	1.662.048,45	50.703,73	123.982,63
	Net Bütçe Geliri	195.918.683,56	248.643.469,35	283.363.941,78

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar' ın 5' inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi

hesabı icmal cetveli,

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenen ve Yılı İçinde Kabulleri Yapılan İşlerin İlgili Hesaplara Aktarılmaması ve Dönem Sonu Muhasebe Kayıtları ile İlgili Birimlerin Kayıtlarının Uyumlu Olmaması

Manisa Büyükşehir Belediyesi Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresinin (MASKİ) 2017 yılı mali tablolar ve eki belgelerinin incelenmesinde; 2017 yılı içinde kabulleri yapılan işlerin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile 253 Tesis Makine ve Cihazlar Hesaplarına aktarılmadığı ve ilgili birimlerin tamamlanan ve devam eden işlere ilişkin verileri ile dönem sonu mali tablolarda yer alan kayıtların uyumlu olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği' nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı bölümünde yer alan "Hesabın niteliği" başlıklı 180' inci maddesinde aynen;

"(1) Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılır."

"Hesabın işleyişi" başlıklı 181'inci maddesinde aynen:

"(1) Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

...

b) Alacak

1 - Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir."

Hükümleri yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerine göre, yatırımların ilk hakedişinden başlamak üzere, hakediş tutarlarının 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına borç kaydedilmesi; yatırımın tamamlanıp geçici kabulünün yapılması ile birlikte ise, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının alacağına kayıt yapılarak hesaptan çıkarılması gerekmektedir.

MASKİ'nin 2016 yılı bilançosunda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının değeri 76.440.537,07 TL; 2017 yılı bilançosunda ise, 214.712.757,51 TL olarak yer almaktadır. 2017 yılı içinde devam eden ve tamamlanan yatırımlara ilişkin olarak örnek alınan birimlerinden alınan bilgiler aşağıda tabloda gösterilmiştir. Geçici kabulleri yapılmış olanlarda dahil bu birimlerin toplam 77.188.230,51 TL tutarında işi, 2017 yılında tamamlanmıştır. Ancak yılsonunda tamamlanan yatırımlara ilişkin tutarlar ilgili hesaplara aktarılmamıştır.

Yukarıda açıklandığı üzere, tamamlanan işlerin aktifleştirilmemesi nedeniyle, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının olması gerekenden fazla bakiye verdiği, dolayısıyla ilgili aktif hesapların eksik kaldığı görülmektedir. İlgili Birimlerin verileri ile muhasebe kayıtları arasındaki tutarsızlığın giderilerek, tamamlanan işlerin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına aktarılması uygun olacaktır.

Tablo 3: 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı Muhasebe/İlgili Birimler Yatırım Verileri				
İlgili Birimlerden Alınan Veriler				Muhasebe
İlgili Birim	2017 Yılında Tamamlanan İşler (TL)	2018 Yılında Devam Eden İşler (TL)	Toplam (TL)	31.12.2017 258 Hesap Kodu (TL)
Yatırım İnşaat D. Bşk.	53.437.047,84	58.977.275,14	112.414.322,98	112.414.322,44
Kanalizasyon D. Bşk.	9.207.027,67	189.600,00	9.396.627,67	12.297.649,27
İçme suyu D. Bşk.	14.271.773,62	5.384.664,09	19.656.437,71	22.021.803,41
Destek Hizmetleri D. Bşk	272.381,38	-	272.381,38	272.381,38
Çevre Koruma				10.650.210,29
Elektrik Makine				293.391,06
Atıksu				54.243.596,39
Abone				1.915201,70

Strateji				546.421,37
İlçe Hizmetleri				57.780,00
TOPLAM	77.188.230,51	64.551.539,23		214.712.757,81

Kamu idaresi cevabında; özetle, geçici kabul tutanağı düzenlenen işler tespit edilerek, 2018 yılı içinde yatırım harcamaları tutarlarının 258 Hesaptan çıkışı yapılmak suretiyle, ilgili duran varlık hesaplarına aktarımının yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Denetlenen kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar benimsenmiş, önerilerimiz doğrultusunda, muhasebe kayıtlarının düzeltileceği belirtilmiştir. Denetim bulgusunda açıklandığı üzere 2017 yılında geçici kabulü yapılan 77.188.230,51 TL tutarındaki işin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 2: Kurum Taşınmazlarının Tespit ve Muhasebe Sistemine Kayıt İşlemlerinin Tam ve Doğru Yapılmaması

Manisa Büyükşehir Belediyesi Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresinin (MASKİ) 2017 yılı mali tablolar ve eki belgelerinin incelenmesinde; tapuda kayıtlı taşınmazların “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik”e uygun olarak, kayıtların tam yapılmadığı ve kayıtların muhasebeleştirilmesinde mükerrerlik olduğu görülmüştür.

Kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı “Kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ilişkin yönetmelik” ile düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle ilgili görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 6’ncı maddesinde;

“(1) Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri ile görevli birim ve personel;

a) Kayıtların mevzuata uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını ve bu kayıtlara ilişkin bilgisayar programı, defter ve belgelerin denetime hazır şekilde muhafaza edilmesini sağlamakla,

b) Herhangi bir nedenle görevlerinden ayrılmaları durumunda kayıt, defter ve belgelerini devir ve teslim etmek, göreve başladıklarında devir ve teslim almakla,

c) (Değişik: 3/6/2014-2014/6455 K.) Yapılan kayıt ve işlemlerden dolayı harcama yetkililerine karşı sorumlu olup, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatı gereğince harcama yetkilisi adına hazırlayacakları Ek 1'deki Kayıt Planına göre oluşturulan formları, en geç yedi gün içinde muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine ve mali hizmetler birimine; işlemin yapıldığı ayı takip eden ay sonuna kadar, Aralık ayı içinde işlem yapılanlar ise aynı ayın sonuna kadar, maliki kamu idaresine göndermekle, yükümlüdür.”

Denilmektedir.

Yönetmeliğin 7' inci maddesinde ise, taşınmazların kayıt şekli açıklanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik' in 5' inci maddesine göre, mevcut taşınmazların kayıtlarının 31.12.2017 tarihine kadar yapılması gerekmektedir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi MASKİ'nin 31.12.2017 tarihine kadar anılan Yönetmelik hükmü gereği hazırlanması gereken Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar formu (Ek 2) hariç, diğer formları hazırlamadığı görülmüştür.

31.12.2017 tarihi itibarıyla, MASKİ'nin 668 taşınmazı bulunmakta ve Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar formunda 22.636.052,74 TL değerle yer almaktadır. MASKİ'nin 2017 yılsonu bilançosundaki taşınmazların değeri, aşağıda tabloda gösterildiği üzere toplam 50.990.957,13 TL'dir. Bu durumda taşınmaz kayıtları ile muhasebe kayıtları arasında 28.354.904,39 TL fark oluşmaktadır. Kayıtlar arasındaki farklılığın ortadan kaldırılması ve taşınmazların gerçek durumunun muhasebe kayıtlarına yansıtılması gerekmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere, Manisa Büyükşehir Belediyesi MASKİ, anılan yönetmelik hükümlerine uygun olarak, taşınır kayıt ve kontrol işlemlerini 31.12.2017 tarihine kadar tamamlamamıştır. Belediye taşınmazlarının “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik”e uygun olarak kaydedilmesi ve daha önce muhasebe sistemine kaydedilmiş olan taşınmazlarla karşılaştırılarak, mükerrer kayıtların önlenmesi uygun olacaktır.

Tablo 4: 31.12.2017 tarihli Bilançoda Yer Alan Taşınmazlar		
250	Arazi ve Arsalar Hesabı	22.689.918,56
251	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	26.570.166,92
252	Binalar Hesabı	1.730.871,65
Toplam (TL)		50.990.957,13

Kamu idaresi cevabında; "Kamu idarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre Kurumumuzun tapuda kayıtlı olan taşınmazların gösterir Tapuda Kayıtlı Taşınmazlar Formu (EK-2) düzenlenerek muhasebe kayıtlarına alınması için daha önceden Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir. Adı geçen Yönetmelikte bahsedilen diğer formların hazırlanması ve eksikliklerin giderilmesi çalışmaları devam etmekte olup, çalışmalar tamamlandığında düzenlenen formlar muhasebe kayıtlarına yansıtılmak üzere ilgili birime gönderilmesi sağlanacaktır.

Mükerrer olarak muhasebe kayıtlarına yansımış olan taşınmaz tutarları düzeltme kayıtları yapılmak suretiyle düzgün hale getirilmiştir.

Tabloda gösterilen taşınmaz kayıtları ile muhasebe kayıtları arasındaki fark (28.354.904,39 TL) Geçici Kabul Tutanağı düzenlenmiş olan yatırım harcamalarının muhasebe kayıtlarına yansımış olduğu halde, taşınmaz kayıtlarına yansımamış olmasından kaynaklanmaktadır. Taşınmaz kayıtlarına yansıtılması için ilgili birim tarafından çalışmalar devam etmektedir." denilmektedir.

Sonuç olarak Denetlenen kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar benimsenmiş, önerilerimiz doğrultusunda, tapuda kayıtlı taşınmazların kaydedildiği belirtilmiştir. Tapuda kayıtlı taşınmazların tamamının muhasebe kaydının yapılması ve muhasebe sistemi ile entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir. 31.12.2017 tarihi itibarıyla, MASKİ'nin taşınmaz kayıtları ile muhasebe kayıtları arasında 28.354.904,39 TL fark düzeltilerek, taşınmazların gerçek durumunun Kurum bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabına yansıtılmalıdır.

BULGU 3: Kişilerden Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanımı ve Alacak Takip Dosyalarının Tutulmaması

MASKİ'nin 2017 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'nın borç kalanı toplamı olan 7.655.357,58 TL'nin doğru tutar olmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 140 Kişilerden Alacaklar hesabına ilişkin 110'uncu maddesinde;

“Bu hesap, faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılır.”

Denilmektedir.

Aynı Yönetmelik' in *“Hesaba ilişkin İşlemler”* başlıklı 111'inci maddesinde de;

“(1) Kişilerden alacaklar hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Kişilerden alacakların doğuşu; Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takibi gereken alacaklar;

1) Sayıştay ve diğer mahkemelerce verilip ilgili dairelerden kuruma tebliğ olunan ilamlarla,

2) Denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenleyecekleri raporlarla,

Ortaya çıkar.

b) Kişilerden alacaklar hesabına borç kaydedilecek tutarlar

1) Bütçe giderleri hesabına borç kaydı suretiyle ödenerek gerek yılı içinde, gerek yılı geçtikten sonra belgeler ve kayıtlar üzerinde yapılan incelemeler sonunda, fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine Sayıştay ve mahkeme ilamları ile borç hükmolunan,

2) Denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenledikleri raporlarca tespit olunan,

3) Ayniyatın çalınmasından, kaybedilmesinden, kanunsuz veya yersiz harcanmasından dolayı doğan zararlara ait olmak üzere dairelerce bildirilen miktarlarla Sayıştay ve diğer mahkemelerce bu doğrultuda hüküm altına alınan,

4) Bütçe giderleri hesabı dışındaki diğer hesaplara borç veya alacak kaydı suretiyle verildiği, alındığı veya gönderildiği halde çalınan, zayi olan, fazla veya yersiz verilen veya noksan çıkan,

5) Bütçe içi veya bütçe dışı olarak verildiği veya gönderildiği halde süresinde mahsup edilmeyen veya zimmete geçirilen avans ve krediler,

6) Tahsildar, veznedar veya bu işlerle görevlendirilmiş bulunan memur ve mutemetler tarafından alındı veya diğer resmi belgeler karşılığında tahsil edildikten sonra zimmete geçirilen veya kaybedilen tutarlar kişilerden alacaklar hesabına alınır.

7) Bu hesapta kayıtlı tutarlar için tahakkuk ettirilecek faizler de bu hesapta izlenir.

8) Sayıştay ve mahkemelerce verilen ilam ve kararlar incelenerek daha önce hesaplara alınan tutarların haricindekiler aynen kayda geçirilir.

c) Alacak izleme dosyaları ve alacak sıra numaraları

1) Kişilerden alacaklar hesabına kaydedilen alacakların her biri için ayrı bir alacak izleme dosyası açılır. Bu dosyalara, alacağın hesaplara alındığı mali yıl ile bu rakamlardan sonra gelmek üzere mali yılbaşında birden başlayarak verilen rakamlardan oluşan bir alacak sıra numarası verilir. Bu numaralar aynı zamanda kişilerden alacaklar hesabı defterinin “alacak sıra numarası”nı da oluşturur. Alacakların izlenmesi bu dosyalardan yapılır. Kişilerden alacaklar hesabına alınan tutarlar için yukarıda belirtildiği şekilde verilen alacak sıra numaraları, alacağın tamamı tahsil edilinceye kadar kullanılır. Bu alacaklar için tahakkuk ettirilerek faiz bölümüne kaydedilen faizlere de alacağın aslına ait alacak sıra numarası verilir ve faizlerin tahsili de aynı dosyadan izlenir.

...”

Hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına ilişkin işlemler açık bir şekilde sayılmıştır. Faaliyet alacakları ve kurum alacakları hesap grubundaki alacaklar içerisinde değerlendirilemeyen alacaklar kişilerden alacaklar hesabına kaydedilmelidir ve bu hesaba kaydedilen her bir alacak için alacak izleme dosyası tutulmalıdır.

Anılan mevzuat hükümlerine göre, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'nın kapsamında muhasebeleştirilmemesi gereken, İndirilecek Katma Değer Vergisinin kapsamına giren 3.281.896,41 TL ve İller Bankasından borçlanılan 3.405.000,00 TL olmak üzere toplam 6.686.896,41 TL, kurumun 2017 yılı muhasebe kayıtlarında bu hesaba kaydedilmiştir. Bu nedenle, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabının borç kalanı toplamı 7.655.357,58 TL olmuştur. Ayrıca, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında kayıtlı alacaklar için alacak izleme dosyası tutulmamıştır.

140 Kişilerden Alacaklar Hesabına Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak, alacakların kaydedilmesi ve kaydedilen alacakların her biri için ayrı bir alacak izleme dosyası açılması uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; “Faaliyet alacakları ile kuramlardan olan alacaklarımızın (kamu kurum ve kuruluşlarından olan alacaklar) takibi 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı yerine, 139 Diğer Kuram Alacakları Hesabında yapılacaktır.

140 hesapta takibi yapılmakta olan kuram alacaklarımızın bakiye tutarları, Muhasebe İşlem Fişi düzenlenmek suretiyle 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabına aktarımı sağlanmıştır.

140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydı yapılan alacaklarımız için “Alacak İzleme Dosyası” tutulmaya başlanılmış olup, muhasebe yazılım programında da değişiklik yapılması için ilgili birimlere talimat verilmiştir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapıldığı belirtilmiştir. Kişilerden Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanımı ve Alacak Takip Dosyalarının Tutulmaması neticesinde, İdarenin mali tablolarında 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'nın 6.686.896,41 TL fazla yer almasına neden olmuştur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Manisa Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüđünün 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Büyükşehir Belediyesinin Yükümlülüğünde Olan Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı Harcamalarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Manisa Büyükşehir Belediyesi Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresinin (MASKİ) Büyükşehir belediyesinin yükümlülüğünde olan yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı harcamalarının zamanında tahsil edilmediği ve 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı yerine, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında hatalı muhasebeleştirildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7' nci maddesinde, Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre;

“ ...

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak. ...”

Büyükşehir Belediyesinin görev alanındadır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5' inci maddesinde, bu Kanunun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un 2' nci maddesinde Su ve Kanalizasyon İdarelerinin görev ve yetkileri:

“İSKİ' nin görev ve yetkileri şunlardır:

...

b)Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya

bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

...

c) *Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak, ...” olarak belirlenmiştir.*

d) “Yağmur sularının uzaklaştırılması” başlıklı 25’ inci maddesinde;

“Yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirilir. Bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilemez.”

Hükmü yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemelerde de görüleceği üzere, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’ na göre, su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak büyükşehir belediyelerinin görevleri arasındadır.

Su ve kanalizasyon hizmetleri aboneler için ücret karşılığında yapılmakta ve bu hizmetten yararlananlar bunun bedelini ödemektedirler. Yağmur suyunun uzaklaştırılmasına ilişkin harcamalar, 2560 sayılı Kanuna göre, ilgili su ve kanalizasyon idaresi tarafından yapılmakta; ancak, belediyenin görev ve sorumluluğu altında olması nedeniyle, buna ilişkin harcamalar tarifelere dâhil edilememektedir. Dolayısıyla yapılan bu harcamaların abonelere yüklenmemesi gerekmektedir.

MASKİ 2017 yılında, yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı için yaptığı 9.732.458,93 TL tutarındaki yatırımı, yılı içinde 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kendi yatırımlarının içinde muhasebeleştirmiş ve izlemiştir. Tamamlanan bu yatırımlar yılsonunda MASKİ’nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında yer almıştır.

MASKİ'nin İlgili birimlerden alınan verilerle yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı için yapılan harcamalar hesaplanmış; 9.732.458,93 TL tutarındaki harcama 2018 yılında 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında muhasebeleştirilerek, büyükşehir belediyesinden mahsup yöntemiyle tahsil edilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklandığı üzere, yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı için yapılan ve büyükşehir belediyesinden tahsil edilmesi gereken yatırım harcamalarının, işin başlangıcından tahsiline kadar geçen süreçte, 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabında izlenmesi uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; özetle; 140 kişilerden alacaklar hesabında takibi yapılan yağmur suyu uzaklaştırma bedelleri bakiye tutarının, 04.05.2018 tarih ve 11527 no.lu muhasebe işlem fişi ile bu hesaptan çıkarılarak, 139 diğer kurum alacakları hesabına aktarıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Denetlenen kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar benimsenmiş, 2018 yılında, önerilerimiz doğrultusunda muhasebe kayıtları düzeltilmiştir. Muhasebe kayıtlarının yapılmasında, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planındaki hüküm ve düzenlemelere uygunluk sağlanmalıdır. Yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı için yapılan 9.732.458,93 TL tutarındaki harcamanın 140 Kişilerden Alacaklar Hesabından çıkarılarak, 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Yapılandırılarak Bir Yıldan Uzun Süreli Ertelenen Su Alacaklarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

MASKİ'nin 2017 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde, yeniden yapılandırılan su ve atık su bedeli alacakları ile bu alacaklara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacakların, 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yerine, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

7020 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' un 1'inci maddesinin (e) bendinde;

“20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamındaki büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin, vadesi 31.03.2017 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla ödenmemiş bulunan su ve atık su bedeli alacakları ile bu alacaklara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) alacaklarının yapılandırma kapsamındadır.”

Denilmektedir.

Yine aynı Kanun'un 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde; belediyelere bağlı tahsil dairelerine ödenecek tutarların ilk taksitinin, 31/7/2017 tarihine kadar (bu tarih dâhil), ikişer aylık dönemler hâlinde azami on sekiz eşit taksitte ödenmesinin şart olduğu belirtilmiştir. Bu Kanun hükümlerine dayanılarak, MASKİ tarafından yapılandırmadan yararlanmak isteyen abonelere, peşin, altı taksit, dokuz taksit, on iki taksit ve on sekiz taksit gibi farklı seçenekler sunulmuştur.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 166'ncı maddesinde; 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının, mevzuatı gereğince gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

MASKİ'nin su ve atık su bedeli alacağı 742.240,86 TL, bir yılı aşan süreyle tecil edilmiştir. Söz konusu alacakların 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Ancak 2017 yılını aşacak şekilde tecil edilmiş olan bu alacaklar halen 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında izlenmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere, bir yılı aşan süreyle ertelenmiş alacakların Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili maddesi gereği 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında izlenmesi uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; "7020 sayılı Kanun ile alacakların yapılandırılmasını düzenleyen diğer kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle alacakların taksitlendirilmesi sonucunda bir yılı aşan tutarlar 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında takibi yapılacaktır.

18.05.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun hükümlerine göre yapılandırılacak alacaklardan taksitlendirme sonucunda bir yılı aşan tutarlar da 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında takibi yapılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir. Yapılandırılarak bir yıldan uzun süreli ertelenen su alacaklarının hatalı muhasebeleştirilmesi neticesinde, İdarenin mali tablolarında 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın 742.240,86 TL eksik yer almasına neden olmuştur.

BULGU 3: Vezne Tahsilatlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

MASKİ'nin 2017 yılı mali tablo ve eki belgelerinin incelenmesinde, MASKİ'ye ait 60 aktif vezne bulunduğu ve bu veznelere yapılan tahsilatların 100 Kasa Hesabında muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 100 Kasa Hesabını düzenleyen "Hesabın Niteliği" başlıklı 49'uncu maddesinde;

"(1) Bu hesap, muhasebe birimleri veznelerin kanuni dolaşım niteliğine sahip ulusal paraların alınması, verilmesi ve saklanması ile ilgili işlemlerin izlenmesi için kullanılır.

..."

Denilmektedir.

Anılan Yönetmelik'in 51'nci maddesinde ise vezne tahsilatlarının 100 Kasa Hesabı kullanılarak muhasebe kayıtlarında aktifleştirileceği ve aktifleştirilen tutarlardan bankaya yatırılmak üzere gönderilenlerin banka hesaplarına intikal edinceye kadar 108 Diğer Hazır Değerler Hesabında izleneceği hüküm altına alınmıştır. Ancak MASKİ'ye ait 60 aktif vezne bulunmasına ve 2017 yılında toplam 151.256.122,42 TL tahsilat yapılmasına rağmen, bu tahsilatlar doğrudan 102 Banka hesapları ile ilişkilendirilerek muhasebeleştirilmiştir. Yapılan bu hatalı kayıtlar hem 100 Kasa Hesabında hem de 108 Diğer Hazır Değerler Hesabında

sistematiik bir şekilde hataya neden olmakta ve mali tablo okuyucularında yanılıya yol açmaktadır.

Sonuç olarak veznelerden yapılan tahsilatlara ilişkin muhasebe kayıtlarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılması uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliđinin 100 Kasa Hesabını düzenleyen “Hesabın Niteliği” başlıklı 49'uncu maddesinde; “Bu hesap, muhasebe birimleri veznelerinca kanuni dolaşım niteliğine sahip ulusal paraların alınması, verilmesi ve saklanmasıyla ilişkin işlemlerin izlenmesi için kullanılır.” denilmektedir.

Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Muhasebe ve Kesin Hesap Şube Müdürlüğü bünyesinde (muhasebe birimi) vezne açılmış ve veznedar görevlendirilmesi yapılmıştır.

Genel Müdürlüğümüzün hizmet verdiği merkez binada tahsildarlar tarafından yapılan günlük tahsilatlar gün sonunda Alındı Belgesi karşılığı muhasebe biriminde görevli veznedara teslim edilecektir. Veznedar, tahsildarlardan teslim aldığı tahsilatlar ile kendisi tarafından yapılan tahsilat tutarları toplamını Teslimat Müzekkeresi Belgesi düzenlemek suretiyle Kurumumuzun banka hesabına yatıracaktır. Bu işlem sırasında Muhasebe İşlem Fişii ile 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı borç, 100 Kasa Hesabı alacak çalıştırılacaktır. Banka ekstresinin incelenmesi sonucunda banka kayıtlarına geçen tutar yine Muhasebe işlem Fişii düzenlenmek suretiyle 102 Bankalar Hesabı borç, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı alacak çalıştırılması sağlanacaktır.

İlçelerde tahsildarlar tarafından yapılan su bedeline ilişkin tahsilat tutarlarının, Genel Müdürlük merkez binadaki muhasebe biriminde açılmış bulunan vezneye yatırılmasının fiilen mümkün olmaması nedeniyle bulunduğu ilçede Genel Müdürlüğümüz adına açılmış bulunan banka hesaplarına günlük olarak yatırılması uygulamasına devam edilecektir.

16/05/2018 tarihi itibariyle 100 Kasa Hesabının çalıştırılması uygulamasına başlanılmıştır .” denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar her ne kadar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmişse de ilçeler de gerçekleştirilen tahsilatlar için var olan uygulamaya devam edileceği ifade edilmiş olup

herhangi bir düzeltme işlemi yapılmamıştır. İlçe veznelerinden yapılan tahsilatlar için de merkez veznede uygulanan usulün takip edilmesi gerekir.

Bu itibarla 2017 yılsonu itibariyle 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı ile 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı tam ve doğru bilgiyi yansıtmamaktadır.

BULGU 4: Belediyelerden Devralınan Su Aboneliklerine Ait Güvence Bedellerinin İlgili Belediyelerden Tahsil Edilmemesi

MASKİ'nin 2017 yılı mali tablo ve eki belgelerinin incelenmesinde, ilçe/belde belediyelerinin su güvence bedellerini MASKİ'ye devretmediği ve devir edilecek güvence bedeli tutarlarına ilişkin herhangi bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört ilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' un geçici 1'nci maddesinde;

“...

Büyükşehir İlçe Belediyesi olan Belediyelerce yürütülen su, kanalizasyon, katı atık depolama ve bertaraf, ulaşım her çeşit yolcu ve yük terminaleri, toptancı halleri mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere personel, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları komisyonca ilgisine göre Büyükşehir Belediyesi ile ilgili bağlı kuruluş arasında paylaşılır.

...”

Denilmektedir.

6360 sayılı Yasa ile büyükşehir olan Manisa'nın 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun gereği su ve kanalizasyon ile ilgili hüküm ve tasarruflar MASKİ'ye geçmiştir. Daha önce Manisa ilçe belediye başkanlıkları bünyesinde faaliyet gösteren su birimlerinin görevi, bu tarihten itibaren sona ermiştir. İlçe belediyeleri ile imzalanan protokoller çerçevesinde borç alacak ve taşınmazları ile su ve atık su abone sözleşmeleri Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu marifetiyle MASKİ'ye devredilmiştir. Ancak kurum hesaplarının incelenmesinden su ve atık su aboneliğine ait emanet niteliğinde olan, emanet hesaplarda kaydedilip izlenmesi gereken ve

abonelik sözleşmesinin bir gereği olan depozito/teminat/güvence bedelleri adı altında ilgili kurumlarca alınan tutarlar kuruma yatırılmamış ve kurum tarafından da takibi yapılmamıştır.

Anılan mevzuat hükümleri ve yapılan protokoller gereği, 30.03.2014 tarihinden önce ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilen su abone sözleşmelerine ilişkin güvence bedellerinin, MASKİ tarafından takip ve tahsil işlemlerinin yapılması uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; “Kurumumuz 6360 sayılı Yasa hükümleri gereği 31/03/2014 tarihinde resmen kurulmuş olup, 14/07/2014 tarihinde de fiilen faaliyetlerine başlamış bulunmaktadır.

6360 sayılı Yasa hükümleri gereği ilçe belediyelerinden su ve atıksu abonelik kayıtları değişik tarihlerde devir alınmıştır. Su aboneliklerine ilişkin teminat/depozito/güvence bedeli kayıtları bazı belediyelerce devir kayıtları ile (bilgisayar yazılım programı içerisinde) devredilmiş, bazı belediyelerce ise depozito bedellerine ilişkin herhangi bir kayıt devredilmemiştir.

Belediyelerin su abonelik kayıtlarına ilişkin kullandıkları bilgisayar yazılım programlarının çok farklı olması, 6360 sayılı Yasada da devredilen konularla ilgili her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları Komisyon kararıyla ilgisine göre Büyükşehir Belediyesine, bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilir hükmü gereği su aboneliği depozito bedellerinin ilçe belediyelerince ödenmesi hususu gerçekleşmemiştir.

Ancak, Başkanlığınız Denetçilerince yapılan denetim sırasında konunun incelenmesi neticesinde konuyla ilgili olarak 15 ilçe belediyesine resmi yazı yazılarak devir tarihi itibarıyla depozito bedellerinin listesi istenilmiştir.

İlçe belediyelerinden gelen cevabı yazılardan bir tanesi olumlu olup, depozito listesi yazı ekinde Kurumumuza gönderilmiştir. Bazı belediyeler tarafından bilgisayar sistemlerine yük getirdiği gerekçesiyle sistemden kaldırıldığı için depozito listelerinin gönderilemeyeceği bildirilmiş, bazı belediyelerce ise herhangi bir cevap henüz verilmemiştir.

Halen kullandığımız su abonelerine ilişkin bilgisayar yazılım programı ile de devir tarihi itibarıyla devralınan depozito bedeli listesinin sağlıklı bir şekilde tespiti yapılamamaktadır. Belediyeler nezdinde konuyla ilgili çalışmalarımıza devam edilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir. Su ve atık su aboneliğine ait emanet niteliğinde olan, emanet hesaplarda kaydedilip izlenmesi gereken ve abonelik sözleşmesinin bir gereği olan depozito/teminat/güvence bedelleri adı altında ilgili kurumlarca alınan tutarların Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresince takip ve tahsilinin yapılması uygun olacaktır.

BULGU 5: Kira Sözleşmelerinde Kira Bedelinden Gelir Vergisi ve Sair Kanuni Kesintilerin Yapılacağına İlişkin Düzenleme Yapılmaması

Manisa Büyükşehir Belediyesi Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin (MASKİ) taşınmaz kira sözleşmelerinde, kira bedelinden gelir vergisi ve sair kanuni kesintiler yapılmasına ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği görülmüştür.

08.10.2009 tarih ve 27370 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerinin Taşınmaz Kiralamalarına İlişkin Genelge (Sayı: 2009-1)'de;

“(1) 178 sayılı Maliye Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 uncu maddesi gereğince, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmaz kiralamalarına ilişkin olarak; daha önce kiralanmış bulunan taşınmazların kira artış oranıyla ilgili uygulama esasları ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca yapılacak yeni taşınmaz kiralamalarındaki kira artış oranları ve sözleşmelere konulacak hükümler aşağıda belirtilmiştir.

(2) Buna göre, kira artış oranlarının belirlenmesinde ve yeni taşınmaz kiralamalarında sözleşmelere konulacak hükümler konusunda bu Genelgede yer alan esaslar doğrultusunda hareket edilecektir.

...

2 – YENİ KİRALAMALAR

(1) 4734 sayılı Kanun uyarınca yapılacak yeni taşınmaz kiralamalarında sözleşmelere;

...

ç) *Gelir Vergisi Kanununa göre, kira bedelinden vergi tevkifatı yapılması gereken hallerde; kira bedelinden gelir vergisi ve sair kanuni kesintiler yapıldıktan sonra kalan kısmının kiraya verene ödeneceğine,*

... dair hükümler konulacaktır.”

Denilmektedir.

2017 yılında MASKİ'nin toplam 191.389,00 TL tutarında örnek alınan taşınmaz kira sözleşmelerinde;

“ç) Gelir Vergisi Kanununa göre, kira bedelinden vergi tevkifatı yapılması gereken hallerde; kira bedelinden gelir vergisi ve sair kanuni kesintiler yapıldıktan sonra kalan kısmının kiraya verene ödeneceğine,” İlişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Sözleşmelerin anılan genelgede belirtilen hususları düzenleyecek şekilde yapılması uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; özetle; taşınmaz kiralamalarına ilişkin sözleşmelerde, kamu idarelerinin taşınmaz kiralamalarına ilişkin 2009/1 sayılı genelge hükümlerine uygunluğun sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Denetlenen kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar benimsenmiş, önerilerimiz doğrultusunda taşınmaz kira sözleşmeleri yapılacağı belirtilmiştir. Sözleşmelerde amme alacaklarına ilişkin düzenlemeler dikkat edilmesi uygun olacaktır.

BULGU 6: Sözleşmeli Personele Asgari Ücretin Altında Sözleşme Ücreti Belirlenmesi

Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresi'nde (MASKİ) 2017 yılında çalıştırılan sözleşmeli personele ilişkin bireysel sözleşmelerin incelenmesinde, sözleşmelerde asgari ücret tutarının altında ücret belirlendiği tespit edilmiştir.

22.05.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun “Ücret ve Ücretin Ödenmesi” başlıklı 32'nci maddesinde;

“Genel anlamda ücret bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutardır.

Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak kural olarak, Türk parası ile işyerinde veya özel olarak açılan bir banka hesabına ödenir”

...

Denilmektedir.

İş Kanunu'nun 39'uncu maddesinde ise; asgari ücretin, iş sözleşmesi ile çalışan ve bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Asgari Ücret Tespit Komisyonu aracılığı ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un 62'nci maddesinde de; her türlü işte uygulanmakta olan çalışma sürelerinin yasal olarak daha aşağı sınırlara indirilmesi veya işverene düşen yasal bir yükümlülüğün yerine getirilmesi nedeniyle ya da bu Kanun hükümlerinden herhangi birinin uygulanması sonucuna dayanılarak işçi ücretlerinden her ne şekilde olursa olsun eksiltme yapılamayacağı ifade edilmiştir.

01.08.2004 tarih ve 25540 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Asgari Ücret Yönetmeliği'nin “Kapsam” başlıklı 2'nci maddesinde;

“ Bu Yönetmelik hükümleri, iş sözleşmesi ile çalışan ve 4857 sayılı İş Kanununun kapsamında olan veya olmayan, her türlü işçinin çalıştığı bütün işkollarını kapsar.”

Denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in “İşverenin Sorumluluğu” başlıklı 12'nci maddesinde;

“İşçilere, Komisyonca belirlenen ücretlerden düşük ücret ödenemez. İş sözleşmelerine ve toplu iş sözleşmelerine bunun aksine hükümler konulamaz.”

İşverenler tarafından, işçilere sağlanan sosyal yardımlar sebebiyle asgari ücretten herhangi bir indirim yapılamaz.”

Denilmektedir.

Asgari ücret, bir insanın en temel ihtiyaçları olan, beslenme, barınma, giyim, ısınma, ulaşım gibi ihtiyaçlarını karşılamasına yetecek şekilde düzenlenen, bir çalışana verilebilecek en düşük ücret anlamına gelir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Asgari Ücret Tespit Komisyonu aracılığı ile her sene güncellediği asgari ücret tutarı ülkede hangi iş kolunda ve

hangi yasaya tabi olursa olsun, bir işçiye verilebilecek en düşük maaşı temsil etmektedir.

2017 yılına ilişkin brüt asgari ücret tutarı tespit komisyonu tarafından günlük 59,25 TL, aylık 1.777,50 TL olarak belirlenmiştir. Yasal kesintiler düşüldükten ve asgari geçim indirimi eklendikten sonra, aylık net asgari ücret tutarı 1.404,06 TL'dir. Bir işçiye tespit komisyonu tarafından belirlenen bu asgari tutarın altında bir ücret ödenemez. Hem İş Kanunu'nda hem de Asgari Ücret Yönetmeliğinde prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve bu nitelikteki her çeşit istihkak asıl ücretten sayılmamıştır. Yalnızca prim, ikramiye gibi çeşitli istihkaklar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda ücretten sayılmıştır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun "Ücretin Tarifi" başlıklı 61'inci maddesindeki; "*Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.*" hükmü, sadece vergilendirme açısından ücretin kapsamını açıklamaktadır. Yani İşverenler tarafından, işçilere hangi ad altında olursa olsun sağlanan prim, tazminat ve bu nitelikteki çeşitli istihkaklar yalnızca vergilendirme açısından ücrete ilave edilmektedir.

MASKİ'de Yönetim Kurulu tarafından 2017 yılında 99 sözleşmeli personele asgari ücret tutarının altında ücret belirlendiği tespit edilmiştir. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere personellere, Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından 2017 yılı için belirlenen net 1.404,06 TL'nin altında ücret ödenemez. Bu nedenle, hizmet sözleşmelerinde Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen ücretin altında ücret belirlenmemesi uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; "2017 yılında Kurumumuz bünyesinde sözleşmeli çalışan personel ile imzalanan bireysel sözleşmelerde, asgari ücretin altında ücret belirlenen personele ilişkin gerekli düzenleme çalışmalarına başlanılmış olup, yeniden imzalanacak bireysel sözleşmelerde de bu hususa dikkat edilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kurum tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir. Hizmet sözleşmelerinde Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen ücretin altında ücret belirlenmemesi uygun olacaktır.

8. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****BİLANÇO****31/12/2017**

Hesap Kodu	Hesap Adı	Cari Yıl TL	Hesap Kodu	Hesap Adı	Cari Yıl TL
1	Dönen Varlıklar	76.623.101,16	3	Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	77.560.879,85
10	Hazır Değerler	10.233.364,47	30	Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	0,00
102	Banka Hesabı	7.601.501,36	300	Banka Kredileri Hesabı	0,00
109	Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	2.631.863,11	32	Faaliyet Borçları	52.559.290,17
12	Faaliyet Alacakları	23.410.712,18	320	Bütçe Emanetleri Hesabı	52.559.290,17
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı		33	Emanet Yabancı Kaynaklar	21.818.834,34
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	23.239.918,25	330	Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	13.218.987,19
122	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	242,71	333	Emanetler Hesabı	8.599.847,15
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabı	170.551,22	36	Ödenecek Diğer Yükümlülükler	3.182.755,34
14	Diğer Alacaklar	7.655.357,58	360	Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabı	2.679.949,60
140	Kişilerden Alacaklar Hesabı	7.655.357,58	361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	476.186,21
15	Stoklar	14.883.354,58	362	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı	26.619,53
150	İlk Madde Ve Malzeme Hesabı	14.883.354,58	363	Kamu İdareleri Payları Hesabı	0,00
16	Ön Ödemeler	546.209,75	368	Vadesi Geçmiş, Ertelemiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler Hesabı	0,00
162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	546.209,75	39	Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Hesabı	0,00
165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans Ve Krediler Hesabı		391	Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı	0,00
19	Diğer Dönen Varlıklar	19.894.102,60	4	Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	246.332.505,39
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	19.894.102,60	40	Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	228.237.343,95
191	İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı		400	Banka Kredileri Hesabı	228.327.343,95
2	Duran Varlıklar	332.941.388,40	47	Borç ve Gider Karşılıkları	8.567.033,77
23	Kurum Alacakları	30.000.000,00	472	Kıdem Tazminatı Karşılığı	7.469.493,51
232	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	30.000.000,00	479	Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı	1.097.540,26

T.C. Sayıştay Başkanlığı

24	Mali Duran Varlıklar	0,00	48	Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	9.438.127,67
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	0,00	481	Gider Tahakkukları Hesabı	9.438.127,67
241	Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	0,00	5	Öz Kaynaklar	85.671.104,32
25	Maddi Duran Varlıklar	294.729.822,40	50	Net Değer	-113.741.784,66
250	Arazi Ve Arsalar Hesabı	22.689.918,56	500	Net Değer Hesabı	-113.741.784,66
251	Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	26.570.166,92	57	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	149.254.759,70
252	Binalar Hesabı	1.730.871,65	570	Geçmiş yıllar olumlu faaliyet Sonuçları Hesabı	
253	Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı	13.695.977,30	59	Dönem Faaliyet Sonuçları	50.158.129,28
254	Taşıtlar Hesabı	27.316.306,23	590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	50.158.129,28
255	Demirbaşlar Hesabı	6.914.538,22			
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-18.900.714,29			
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	214.712.757,81			
26	Maddi Olmayan Duran Varlıklar				
260	Haklar Hesabı	1.415.869,00			
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-1.415.869,00			
28	Gelecek Yıllara Ait Giderler	8.211.566,00			
294	Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabı	8.211.566,00			
Aktif Toplam		409.564.489,56	Pasif Toplam		409.564.489,56
9	Nazım Hesaplar	275.349.971,99	9	Nazım Hesaplar	275.349.971,99
91	Nakit Dışı Teminat Ve Kişilere Ait Menkul Kıymet Hesapları	39.468.488,33	91	Nakit Dışı Teminat Ve Kişilere Ait Menkul Kıymet Hesapları	39.468.488,33
910	Teminat Mektupları Hesabı	39.468.488,33	911	Teminat Mektupları Emanetleri hesabı	39.468.488,33
92	Taahhüt Hesapları	233.107.092,91	92	Taahhüt Hesapları	233.107.092,91
920	Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	233.107.092,91	921	Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	233.107.092,91
94	Değerli kağıt ve Özel Tahakkuk Hesapları	2.774.390,75	94	Değerli Kağıt ve Özel Tahakkuk Hesapları	2.774.390,75
948	Başka Birimler Adına İzlenen	2.774.390,75	949	Başka Birimler adına İzlenen	2.774.390,75

	Alacaklar Hesabı			Alacaklar Emanetleri Hesabı	
	TOPLAM	826.049.915,97		TOPLAM	826.049.915,97
	AKTİF GENEL TOPLAM	1.235.614.405,53		PASİF GENEL TOPLAM	1.235.614.405,53

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU**31/12/2017**

Hesap Kodu	Giderin Türü	Cari Yıl	Hesap Kodu	Giderin Türü	Cari Yıl
630 01	Personel Giderleri	25.645.275,85	600 01	Vergi Gelirleri	
630 02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	4.240.721,14	600 02		
630 03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	130.207.153,93	600 03	Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	191.011.963,98
630 04	Faiz Giderleri	15.703.513,77	600 04	Alınan Bağış Ve Yardımlar İle Özel Gelirler	
630 05	Cari Transferler	1.524.777,00	600 05	Diğer Gelirler	68.534.817,49
		0	600 06	Sermaye Gelirleri	
630 07	Sermaye Transferleri	2.351,94	600 25	Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde edilen Gelirler	452.799,98
630 11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri				
630 12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	41.790,83			
630 13	Amortisman Giderleri	9.343.434,15			
630 14	İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	23.132.433,56			
630 20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	0			
GİDERLER TOPLAMI (B)		209.841.452,17	GELİRLER TOPLAMI (A)		259.999.581,45
FAALİYET SONUCU (A-B)			50.158.129,28		